

Sammanställning enkät

Coronapandemin – konsekvenser och framtid

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) har tillsammans med Arbetets museum gjort en enkätundersökning bland landets drygt 1 500 arbetslivsmuseer för att bidra med underlag till utredningen "Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin" samt till Riksantikvarieämbetets uppdrag att utreda coronapandemins påverkan på museerna.

Om utredningarna:

Regeringen har tillsatt utredningen "Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin". Utredningen ska sammanfatta de konsekvenser pandemin inneburit och alltfjämt innebär för kultursektorn och analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa. Den ska även ge svar på kultursektorns situation och föreslå åtgärder som kan bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling. Utredningen ska redovisas senast den 30 september 2021.

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har fått i uppdrag att genomföra en utredning kopplat till pandemin. RAÄ ska analysera och presentera förslag på hur myndigheten kan vara ett stöd i museers arbete att anpassa sig till de förändrade förutsättningar som coronapandemin medfört. RAÄ ska kartlägga hur coronapandemin har påverkat kultursektorn. Man ska också ge goda exempel, både från Sverige men även internationellt, om det är aktuellt. RAÄ ska ge förslag på aktivitet på hur RAÄ kan stötta och främja i pandemin och i återstartsdel, praktisknära och digitalt. Utredningen ska vara klar 15 juni 2021.

Enkäten var öppen i två veckor (2-14 mars 2021). Då de flesta arbetslivsmuseerna drivs ideellt kan det vara svårt att få in svar på så kort tid men trots den korta svarstiden fick vi in 248 svar. Några få har skickat in svar två gånger, det kan bero på att man vill komplettera med någon uppgift. Tack alla ni för ert engagemang och för alla svar!

Kulturverksamhet av olika slag är en av de sektorer i samhället som drabbats hårdast av de restriktioner som pandemin orsakat. Många av arbetslivsmuseerna tillhör de utsatta och inte minst den grundläggande föreningsverksamheten som bygger på att vi kan träffas, skapa och ha trevligt tillsammans. Men det är ändå så, att de arbetslivsmuseer och andra lokala museer som ändå hade möjlighet att ha öppet stod för mycket av kulturutbudet, runt om i landet sommaren 2020. Några museer hade till och med all time high under juli månad.

Av Sveriges drygt 1 500 arbetslivsmuseer är drygt 600 medlem i ArbetSam, oftast de mest aktiva vilket är tydligt även i svarsfrekvensen. Arbetslivsmuseerna är ingen homogen grupp och är därmed svåra att generalisera. Enkäten bestod av åtta frågor. Vi ställde öppna frågor för att arbetslivsmuseerna skulle kunna beskriva just sin situation, så tydligt som möjligt.

Utredarna har fått alla individuella svar tillskickade sig men här i sammanställningen har vi listat de vanligast återkommande svaren. Vi märkte att även om man svarat väldigt specifikt utifrån sin egen situation återkom några teman bland svaren, för respektive fråga.

Av 248 svar svarade 180 arbetslivsmuseer att man haft sämre ekonomi 2020 på grund av coronapandemin, 60 arbetslivsmuseer säger att man inte påverkats negativt. Men mycket har förlorats. Svaren vittnar om att det rör sig om miljonbelopp totalt i ekonomiska förluster.

Entréintäkter, som för många arbetslivsmuseer är en stor del av intäkterna, har uteblivit. Ekonomiskt stöd är det mest återkommande svaret. Dålig försommar följdes av en upphämtning på sensommaren av vissa.

Vissa har kunnat anpassa besöksantal och kunnat ha öppet. Många har haft stängt eller periodvis stängt. Flertalet berättar om inställda bussresor, uteblivna gruppbokningar och visningar.

De arbetslivsmuseer som behöver köra tåg/segla/flyga för behörighet, får problem att leva upp till de krav som ställs.

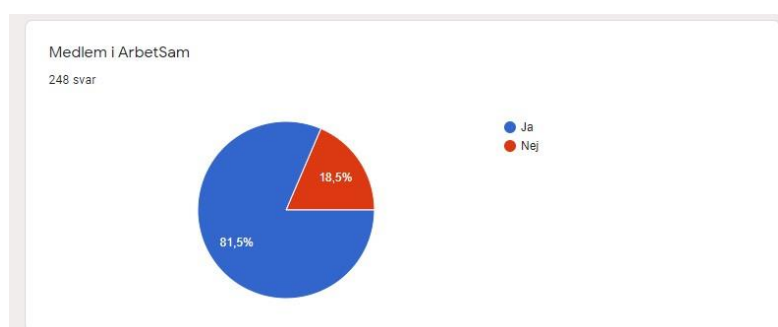
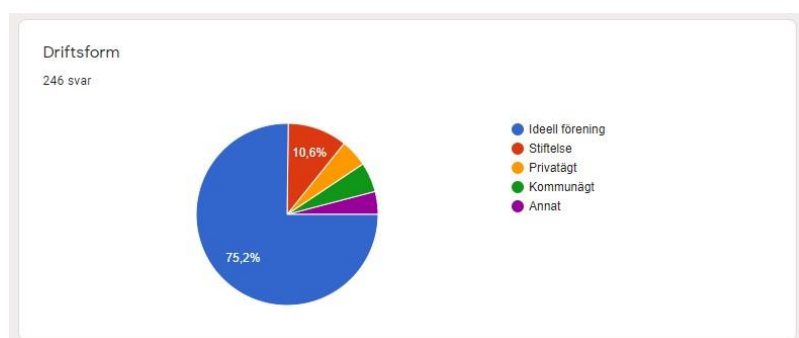
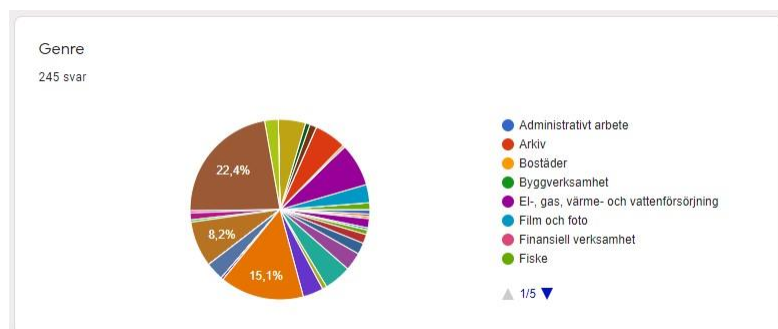
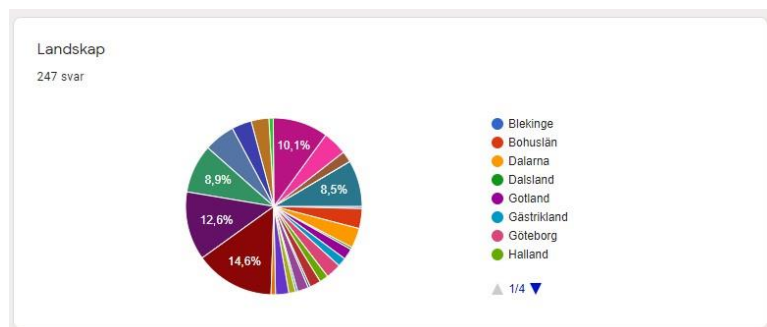
Av nödvändighet har man fått lära sig nya sätt att jobba.

Vad gäller blick framåt är många optimister men vi återfinner också pessimister. Många arbetslivsmuseer planerar för att öppna upp till sommaren 2021 medans några väntar till hösten eller håller stängt och avvaktar utvecklingen.

Under frågan om strukturella problem svarade ett flertal att det är svårt att få kontakt men skolan för att erbjuda samarbeten och visningar. Även samarbete med besöksnäringen beskrivs svår.

Från RAÄ framhåller de flesta att man önskar ekonomiskt stöd och kunskapsspridning.

1. Cirkeldiagram

2. Frågor och svar utifrån enkät

Vilka konsekvenser har pandemin inneburit ekonomiskt?

180 st har angett att man har haft inkomstbortfall. 60 st har inte haft inkomstbortfall.

- Stora ekonomiska förluster
- Mindre intäkter
- Lever på besparingar
- Uteblivna medlemsavgifter
- Inga intäkter, fasta kostnader kvarstår
- Krisstöd har varit värdefullt
- Uppdämt behov av inköp
- Uppdämt behov av underhåll

"Bortfall av i stort sett alla intäkter utom bidrag"

"Katastrofalt i maj, juni men mycket bra juli, augusti gjorde att vi återhämtade oss."

"Inga inkomster. Problem med att engagera personer som man är beroende av på grund av smittriskerna."

"Entreinkomster ca 3000 kr mot normalt ca 100 000 kr"

"Missade seglingsintäkter ca 500 000 kr"

"95% av omsättningen borta"

Vilka konsekvenser har pandemin inneburit för er verksamhet? Både vad gäller arrangemang, öppethållande och ert interna arbete? Digital omställning?

- Inställda visningar, bussturer, arbetskvällar och andra arrangemang
- Ingen verksamhet
- Att inte nå sin publik
- Försenat arbete
- Aktiva medlemmar isolerade
- Inställda kurser
- Underhåll förlorat
- Stress och osäkerhet kring ekonomi och verksamhet.
- Förlorad påfyllnad av unga

- Digital omställning
- Mer aktiv på sociala medier
- Ungdomar ideella insatser ovärderliga
- Regelbundna digitala träffar
- Mer aktiva på Facebook och i lokala reklamerbjudanden
- Förbättrat utställningar
- Påbörjat dokumentation
- Förberett för att göra material sökbart på nätet
- Sett stadigt ökade besök på hemsida
- Uthyrning av dressiner har ökat
- Producerat egna filmer

"Alla evenemang har ställts in. Alla guidningar har upphört. Vi har försökt hålla öppet med begränsningar i besöksantalet".

"Vi har börjat en digital omställning, men eftersom vi har hembygdsgård och stenhuggerimuseum är det guidningar och visningar som attraherar. Digitaliseringen är ett medel att intressera kunderna att komma."
"Skulle säga att det har varit bra för oss. Vi har inte kunnat bedriva någon trafik, men det har frigjort resurser för oss att kunna komma ikapp och i fas med en mängd andra saker. Fordon, lokaler, verksamhet och inte minst föreningen och våra medlemmar"

Vad är den sämsta konsekvensen av pandemin?

- Inte kunna visa verksamheten.
- Ekonomin.
- Inte få träffas.
- Att känna ständig oro.

- Sjunkande medlemsantal
- Att inte kunna skapa en bra grund, ett bra arbete, för framtiden
- Svår omställning i logistik för personal
- Att allmänheten inte får tillgång till sitt kulturarv
- Uppehåll i verksamheten
- Förlorad social gemenskap
- Missade flygningar, piloter måste återintyggas, utomlands eventuellt

"Tappar kontakten med medlemmar och besökare och dom som arbetar ideellt"

"Besök omöjliga. Risk för att museet glöms när samhället öppnar upp? Guider känner sig "ringrostiga"

"Det känns som vårt existensberättigande har försvunnit"

Finns det något gott att dra lärdom av, från den här tiden?

Många säger att man inte kan se några fördelar men flera har kommit med positiva lärdomar.

- Omställningsförmågan, att man kan ställa om
- Digitala styrelsemöten
- Försöka hitta nya medlemmar
- Att se att man har en buffert att luta sig tillbaka på
- Nya visningsformer, utomhus, fri entré som gett goda resultat
- Tvingats till nytänkande, sociala medier
- Krismedvetandehet och bra sammanhållning i styrelsen
- Blivit mer mån om varandra
- Fått möjlighet att utveckla föreningens arbete och planering
- Personalens kämpaglöd trots motgångar
- Tanken på, planering och satsat på att digitalisera
- Lära sig söka bidrag
- Att förstå och ta vara på/utveckla "hemester" trenden
- Bättre på att kommunicera i fler kanaler och på nya sätt
- Skydd av kompetenser och överlämning över tid

"Visar på nödvändigheten av en ökad digitalisering och möjligheterna till aktiviteter utomhus."

"Ja absolut! När ungdomarna fick ha ansvaret så räddade de verksamheten med vår/vinterutrustningsarbetet, byssan, inköp. De var helt outstanding."

"Tack vare de lägre besökstalen har vi haft mycket mer tid till var och en av besökarna. Det har känts som att vi kunnat satsa på kvalitet i stället för kvantitet."

"Vi har tvingats till nytänkande och har startat Facebook och instagram (tidigare endast hemsida)"

Hur ser ni och hur planerar ni, för våren, sommaren eller för den delen långsiktigt?

- Planerar att öppna i sommar
- Planerar att öppna i höst
- Avvaktar
- När vaccination är klar
- Mitten av april
- Planerat och förberett. Väntar med att trycka program
- Satsningar som innebär lägre driftskostnader

"Vi utgår ifrån att situationen i sommar är liknande den sommaren 2020 och planerar öppettider, smittsäkra arrangemang och ekonomi därefter"

"Vi tror inte på öppning före hösten, men den dag vi kan öppna är vi beredda."

Vad har ni för behov för att återhämta er?

- Att återställa ekonomin i balans
- Ekonomiskt stöd för att undvika konkurs
- Intäkter
- Vaccin
- Stöd till driftskostnader och marknadsföring
- Intensifierad marknadsföring
- Utveckla nya sätt att nå ut med visningar

"Bibehållen entusiasm hos styrelsen. Ekonomi att färdigställa nya museet."

"När vi väl kunnat öppna återhämtar vi nog oss snabbt"

"Att vi är friska och kan mötas igen."

"Spotta i nävarna och gilla läget."

"Med de digitala guidningarna hoppas vi få tillbaka besökarna i hyttan men vi kan starta upp verksamheten med kort varsel utan problem."

Strukturella problem och förslag på åtgärder?

41 arbetslivsmuseer tar upp svårigheten med att få till ett bra samarbete med skolan.

"Skolorna är svåra att nå ut till. Samarbeten med andra besöksmål, företag i besöksnäringen skulle kunna leda till större intresse för museer".

"Relationen med skolan är dålig i kommunen. Vi har gjort ett antal insatser med "kultur i skolan" samt erbjudanden om att använda museet som ett extra "klassrum" men har svårt för att få respons."

"Vi har bra relationer med skolorna men nu ligger dessa i idé. Några strukturella problem kan jag inte se där. Däremot vill jag höja museets status inom besöksnäringen. Här är den klart underskattad."

På vilket sätt ser du att RAÄ kan vara ett stöd till arbetslivsmuseer?

- Ekonomiskt stöd, även för daglig drift
- Råd och stöd
- Kurser
- Samlingsförvaltningsdatabas
- Administrativ stöttning
- Stipendium för kunskapsöverföring

"Breddad syn på utveckling, utbildning, språkrör, samordning. Miljöanpassat underhåll.

För hela landet!"

"Genom att vara insatt i Arbetslivsmuseernas specifika struktur och problemställningar kunna bevaka våra intressen mot staten. Men även kunna erbjuda mycket konkret stöd i specifika frågor som katalogisering, förmålshantering mm."

"Ämbetet har en betydelsefull roll för att hjälpa till att få loss ekonomiska resurser från stadskassan men än viktigare är kanske rollen som informatör främst uppåt (politiken) och rollen som remissinstans och samordnare. Ex. vad jag skrev i avsnittet ovan om lagskyddet av det rörliga kulturarvet som skulle ge"

Övrigt

"Tack för visat stöd hittills"

"Två förlorade år !"

"Bra med digitala kurser från Arbetsam."

"Luften verkar ha gått ur oss. Önskar att det poppar upp några eldsjälur i föreningen som kan gjuta liv i verksamheten igen. "

"Många enkäter har fyllts i under år 2020. Hoppas vi lärt nåt, skapar en bättre beredskap samt inser betydelsen av ett rikt och mångfacetterat kulturutbud".

"Jag tror att arbetsam kommer ha en viktig roll i återhämtningen i form av olika utbildningar."

"Tack för er omsorg om oss, ni på ArbetSam!"

"Vi är en väldigt liten förening och många medlemmar har tappat känslan av att våga satsa, planera för att bygga upp eller för att utföra då det ekonomiska inte längre är en säker inkomstdel i föreningens verksamhet. Man är helt enkel skeptisk till fortsatt engagemang."

"Vi hoppas och ser framåt"

"Tack för att vi fick delta och lämna våra synpunkter."

"Bra initiativ."

"Vi har fått många nya medlemmar som även vill arbeta aktivt."

